

uren te Chicago. Daar schreef hij zijn laatste „editorial” voor zijn blad The Presbyterian Guardian. Het was een pleidooi voor het Christelijk lager onderwijs. Op Dinsdagavond, 29 December, zou hij te Bismarck, Noord Dakota, spreken. Des middags had hij reeds hevige pijn. Toch ging hij des avonds door met zijn werk. Den volgenden dag in het hospitaal verklaarden de dokters, dat hij aan longontsteking leed. Na drie dagen lijdens werd hij afgelest.

En wij meenden dat hij eigenlijk onmisbaar was. Wij meenden dat hij onmisbaar was voor Westminster Theological Seminary. Aan het onderwijs in het Nieuwe Testament wijdde hij zijn beste krachten. De studenten hoorden hem gaarne; zijn collega's zagen naar hem op als hun aangevoerde leider.

We meenden hem onmisbaar te zijn als redacteur van de Presbyterian Guardian, het eenige orgaan dat in Presbyteriaansche kringen ridderlijk voor de Gereformeerde waarheid strijdt.

We meenden hem onmisbaar te zijn als leider in The Presbyterian Church of America. Hij had gestreden tegen de verwording van het oude Princeton Seminary. Hij had gestreden tegen het modernisme in den zendingsarbeid, en had de Independent Board for Presbyterian Foreign Missions georganiseerd. Terwijl zijn „vrienden” teruggingen, stilstonden of twijfelden zag hij met adelaarsblik zijn doelwit en ging met vaste schreden op dat doelwit af. Op classis en synode was hij steeds de groote leider. In kort, hij was de Kuyper van heel de kerkelijke beweging alhier.

We meenden hem onmisbaar te zijn voor de Christelijke wetenschap. Veel heeft hij voor de uitlegging en de verdediging van het Nieuwe Testament gedaan. Veel verwachtten wij in dezen nog van hem. Rechtzinnigen uit allerlei kerkengroepen erkenden hem als hun generaal in den strijd tegen het modernisme. Geleerde ongelovigen spraken het onverholen uit, dat hij hun sterkste tegenstander was.

We meenden hem onmisbaar — doch genoeg; God heeft hem weggenomen. De Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de naam des Heeren zij geloofd. Hem zij de lof dat we Machen tot op dit tijdstip in ons midden mochten hebben. God zal Zijn werk ook nu nog voortzetten en volbrengen. Moedeloosheid zou zonde zijn; een grooter geloofsvertrouwen dan ooit te voren is klare plicht.

* * *

Een korte levensbeschrijving van Dr Machen moge op het voorgaande nog volgen.

Dr Machen was geboren te Baltimore, 28 Juli 1881, van Christenouders. Zijn vader was rechtsgeleerde; zijn moeder een zeer begaafde vrouw die haar kinderen reeds vroeg inleidde in de schoonheid van Gods schepping in de natuur en in de kunst. In het onderwijs aan huis ontbrak de catechismus niet.

Op zeventienjarigen leeftijd begon de jonge student zijn academische loopbaan aan de Johns Hopkins Universiteit te Baltimore. Hier ontving hij zijn eerste liefde voor het klassieke Grieksch. Spoedig echter ontwaakte bij hem het verlangen die andere Grieksche geschriften, bij welke een Plato toch nooit mag vergeleken, te bestudeeren en te onderwijzen. Van Johns Hopkins ging hij naar Chicago en van daar naar het oude Princeton. Hier waren Warfield, Armstrong, Vos en anderen. Het was de bloeitijd van Princeton.

Toch meende Machen toen hij Princeton verliet dat men misschien het Christendom het beste kon verdedigen door zich met iets minder dan de Gereformeerde leer tevreden te stellen. Niet dan door veel strijd heeft hij anders geleerd. Hiervan zegt hij zelf:

„Subsequent investigation and meditation have shown me as over against such youthful folly, that Warfield was entirely right; I have come to see with greater clearness that consistent Christianity is the easiest Christianity to defend, and that consistent Christianity — the only thoroughly Biblical Christianity — is found in the Reformed Faith”.

Van Princeton toog hij toen naar Duitschland. Daar hoorde hij A. Jülicher, J. Weiss, Rudolph Knopf en Walter Bauer in het Nieuwe Testament en W. Herrmann in de dogmatiek. De verleiding was dus wel groot om zich met het Ritschlianisme van den eigenlijken strijd over het historisch christendom in het subjectivisme terug te trekken. Later een geducht tegenstander van het Ritschlianisme heeft hij toch altijd veel geduld betoond aan hen die zich op de een of andere wijze van den strijd over de feiten der geschiedenis zochten te onthouden.

Na Marburg kwam Göttingen. Daar hoorde hij Schürer, Bousset, Heitmüller en Kattenbusch.

In 1906 keerde hij terug naar Princeton, maar nu als „instructor”. Hij moest daar vooral het Nieuw Testamentisch Grieksch onderwijzen. Vijftien jaren later heeft hij een boek uitgegeven „New Testament Greek for Beginners” dat in onderscheiden theologische scholen wordt gebruikt.

Maar hoe lief hem de taal ook was, ze was

slechts middel voor het bereiken van zijn doel. Zijn doel was de uitlegging en verdediging van het Nieuwe Testament als het onfeilbaar Woord van God. Zijn werk begon zich dan ook spoedig uit te breiden.

In 1921 gaf hij de „James Sprunt Lectures” aan het Union Theological Seminary te Virginia. Deze lezingen zijn in zijn boek „The Origin of Paul's Religion” verschenen. In dit boek behandelt hij de voornaamste problemen in verband met Paulus' verhouding tot Jezus. De verschillende naturalistische verklaringen van Paulus' brieven worden de een na de ander behandeld en afdoend weerlegd.

Intusschen was Machen niet alleen man van den kathedraal. Hij begaf zich ook spoedig op het meer populaire erf. In velerlei periodiek besprak hij de kerkelijke vragen van den dag. De vijand begon meer en meer met hem te rekenen. Het land door gaf hij lezingen over en tegen het modernisme. In 1923 deed hij zijn „Christianity and Liberalism” verschijnen. Zijn doel met dit boek was aan te toonen dat het modernisme eigenlijk op den Christennaam in het geheel geen aanspraak maken kan. Dit boek is in grooten getale verkocht.

Immiddels had de strijd in de faculteit te Princeton en ook in de kerk zich meer en meer om hem saamgetrokken. Met al zijn kracht bestreed hij in de faculteit de poging van President Stevenson en Dr Erdman om Princeton van een gereformeerde tot een evangelische school te verlagen. Toen Dr Stevenson, in samenwerking met de moderneren in 1929 zijn doel bereikte, moest Machen Princeton wel verlaten.

Waar zou hij heen? Het antwoord was hem dra duidelijk. De gereformeerde traditie van het oude Princeton mocht niet uitsterven. Daarom deed Westminster Theological Seminary in September van datzelfde jaar haar deuren open. Een vijftigtal studenten kwamen het eerste jaar. In gestadigen groei mocht Westminster zich verheugen. In een zevental jaren togen een honderdtal „graduates” van Westminster meestal de gemeenten van de Presbyterian Church in the U. S. binnen. Deze jeugdige predikanten stonden spoedig bekend als „Westminster men”. Ze droegen een eigen stempel en dat stempel was het stempel van Machen. Een nieuw en frisch geluid werd op den kansel gehoord. De jeugdige predikanten geloofden waarlijk in de Schrift als het Woord van God. Ze waren evenals hun groote leider allereerst mannen van het eenvoudig Christelijk geloof. Ze eischten dus ook het volle leven van hun gemeenten weer op voor hun Verbondsgod. Ongehoorzaamheid mocht nergens in de kerk van Christus geduld. Toch was de kerk vol ongehoorzaamheid. Hiertegen moest geprotesteerd en werd geprotesteerd.

Toen de kerkelijke strijd zich op den buitenlandschen zendingsraad saamtrok nam Machen ook hier weer de leiding op zich. Men weet hoe hij werd aangeklaagd en eindelijk in Juni 1936 veroordeeld wegens „ongehoorzaamheid”.

Temidden van dien kerkelijken arbeid en strijd, die schijnbaar al zijn tijd en kracht in beslag nam, had hij zijn grootste werk „The Virgin Birth of Christ” het licht doen zien.

Eindelijk dient nog vermeld dat hij gedurende de laatste twee winters iederen Zondagmiddag radiotoespraken hield. De toespraken van den eersten winter zijn verschenen in het boek „The Christian Faith in the Modern World”. De toespraken van verleden winter had hij pas een week voor zijn sterven persklaar gemaakt.

Tezamen geeft dit al te beknopte overzicht van Machen's leven en arbeid ons misschien eenigen indruk van de groote gave die God in hem aan Zijn kerk alhier heeft gegeven. Machen's werk bleef niet tot de kerk beperkt. Hij was een veelzijdig persoon, met liefde voor de natuur en vooral voor de bergen van Zwitserland, waar hij onderscheiden malen vernieuwing van zijn krachten zocht. Ook had hij oog voor de kunst en de cultuur. Zijn kennis van klassieke en moderne literatuur was enorm. Op politiek en sociaal gebied deed hij dikwijls van zich hooren. Maar dit alles was voor hem de hoofdzaak niet. Hoofdzaak was en bleef voor hem den Christus der Schriften te verkondigen. Der tegenpartij heeft hij steeds recht laten wedervaren; voor zijn „vrienden” heeft hij de waarheid niet verloochend. Hij was een man uit één stuk; het geheim van zijn kracht was het geloof. Uit dat geloof heeft hij geleefd; in dat geloof is hij gestorven.

C. VAN TIL.

Dr A. Kuyper over de onsterfelijkheid der ziel.

Dr J. W. Siertsema schrijft in Haarlemsch Kerkblad: Het schrijven in een blad behoort niet tot mijn liefste bezigheden, maar men kan er toe worden geroepen. Tot de minder prettige ervaringen, die daarbij worden opgedaan, behoort evenwel ook deze, dat het blijkbaar niet gemakkelijk is om zoo te

schrijven, dat het verstaan wordt. Zoo wordt in „De Heraut” van 17 Januari het volgende geschreven: „In een onzer kerkbode wordt met een beroep op verschillende citaten, die uit zijn werken worden aangehaald, beweerd, dat ook Dr A. Kuyper de onsterfelijkheid der ziel ontkend heeft. De loochening van de onsterfelijkheid der ziel zou dus volstrekt niet zulk een ernstige zaak zijn als dit door sommigen wel wordt voorgesteld.” En in het nummer van 24 Jan: „Trouwens het feit, waarop we een vorige maal wezen, dat een onzer kerkbode, die zich tot taak schijnt gesteld te hebben om, zooals Prof. Hopp het uitdrukt, het wigelied te zingen van „vrede, vrede en geen gevaar”, met citaten uit Dr A. Kuyper kwam aandragen om te beloozen, dat deze bestrijding van de onsterfelijkheid der ziel zoo ernstig niet was.”

Mocht met dit „kerkblad” het Haarlemsche zijn bedoeld en ik heb alle reden om dat aan te nemen, dan maak ik gaarne enkele opmerkingen. Heel goed kan ik verstaan, dat het voor den hoofdredacteur van „De Heraut” niet doenlijk is om nauwkeurig kennis te nemen van alles wat in kerkbode wordt geschreven en zoo verklaar ik dan ook, dat deze weergave ongeveer net het tegenovergestelde zegt van wat geschreven werd. En „De Heraut” zal 't ongetwijfeld op prijs stellen wanneer ik hem wil helpen om de waarheid te dienen.

Wanneer hij dan ook zoo vriendelijk wil zijn om het „Haarlemsche Kerkblad” nog eens op te slaan, zal hij tot de volgende conclusie moeten komen: Het „Haarlemsche Kerkblad” schrijft: 1e. De loochening van de onsterfelijkheid zooals Dr A. Kuyper leerde, heeft niemand verontrust en behoeft ook nu niemand in de war te brengen.

(En „De Heraut” is het hiermede immers van harte eens.)

2e. Wanneer men in zijn klachten bedoelt te zeggen, dat door broeders het voortbestaan der ziel wordt geloocend, is dit zonder nader bewijs niet te gelooven.

3e. In onze kerkelijke pers werd hierover niets gehoord, toch werden volgens de gegeven waarschuwing onze kerken er door in beroering gebracht.

4e. Dat de Synode een besluit zou genomen hebben op grond van zoo'n los heen geworpen klacht, zal voorloopig wel een raadsel blijven, tenzij de acta daarover meer licht geven.

Voor zoover ik nu iets begriep van eigen schrijven, is er hier geen oogenblik sprake van, dat de loochening van de onsterfelijkheid der ziel volstrekt niet zulk een ernstige zaak zou zijn en nog veel minder wordt hier het wigelied gezongen: vrede, vrede en geen gevaar.

Integendeel wordt de loochening van de onsterfelijkheid der ziel, zooals Gods Woord ons leert en in onze confessie wordt beleden door het „Haarlemsche Kerkblad” zoo schrikkelijk geacht, dat men naar zijn oordeel zulk een beschuldiging tegen zijn broeders zonder eenig bewijs niet moest durven uiten. En „De Heraut” wil toch ook niet, dat in de kerkelijke pers geduld moet worden wat in het midden der gemeente tot ernstige vermaning en bestraffing zou voeren? „De Heraut” zal toch ook niet willen weten van een onverhoord oordeelen en helpen veroordeelen?

Maar wat moet ik er dan van denken, wanneer bij de vreeselijkste beschuldigingen en de ernstigste waarschuwingen, op de vraag, waarin deze afwijking bestaat, „De Heraut” slechts weet te antwoorden: „Het is moeilijk daarvan een juiste omschrijving te geven”.

En dan volgen drie zinnen, waarvan ik het begin slechts behoef te noemen: Men hoort wel van uitlatingen... Er zijn ook wel brochures verschenen. Voorts verluiddet wel, dat er predikanten zijn...

En het slot: „Misschien dat Prof. Hepp, die al wat hij aanvoert, met citaten documenteert, hierover de noodige klaarheid kan geven. Ik kan slechts aanduiden, waarin die bezwaren bestaan.”

Nu heeft „De Heraut” er zelf moeite mee, om de meening van een ander juist weer te geven en dan geldt het nog wel een geschreven woord.

Voorts weet elke predikant bij ervaring, hoe men in prediking en catechisatie soms meende te hooren juist het tegenovergestelde van wat werd gezegd of ook bedoeld.

Nog niet zoo lang geleden bleek ook den hoofdredacteur in een onderhoud met mij, hoe vaak de grootste onzin (het ging over het beroepingswerk in een onzer steden), als volkomen betrouwbare inlichting hem wordt overgebrieft.

Ik behoef „De Heraut” niet te zeggen, wat tegenover zulk gedoe een Christen betaamt. Waar gaat het heen als onder ons allerlei krenkende beschuldigingen zouden gepubliceerd kunnen worden, bijvoorbeeld tegen de hoogleraren van onze Vrije Universiteit, met als eenigen grond: Men hoort wel van uitlatingen. Er wordt wel geschreven. Voorts verluiddet, dat er zijn...

Geen hoogleraar zou zich op die wijze laten beledigen, maar wat denkt men dan van onze ambtsdragers en kerkeraden, alsof ze de gruwelijke dwalingen maar rustig zouden tolereren.

Zonder evenwel thans in eenige beoordeeling te treden van wat „De Heraut” schrijft uit eerbied voor zijn hoofdredacteur, meen ik thans slechts te moeten constateeren, dat „De Heraut” zelf in zake de dwaling omtrent de onsterfelijkheid der ziel geen voldoende antwoord weet te geven op de vragen: wat, waar en wie. Waarin bestaat de afwijking? Waar vinden we daarvan iets geschreven? En door wien wordt ze geleerd?

Daarmede is tegelijk geïllustreerd, welke waarde is te hechten aan deze voorlichting en waarschuwing van „De Heraut” en is het schrijven van het „Haarlemsch Kerkblad” volkomen gerechtvaardigd.

Van harte hoop ik dan ook, dat „De Heraut” en het „Haarlemsch Kerkblad” in den strijd tegen alle geknoei en gekonkel in ons kerkelijk leven niet tegenover elkaar, maar naast elkaar mogen staan of liever nog, dat het „Haarlemsch Kerkblad” met heel zijn hart mag en kan helpen om het woord van „De Heraut” zoo ver mogelijk te doen klinken.